

Ηθική και θρησκευτική ανάπτυξη και αγωγή του παιδιού

Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου (14-15 Νοεμβρίου 2003)

Ρέθυμνο 2004

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ

Γεώργιος Κρασανάκης (Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης, Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Ηθικές και Θρησκευτικές βάσεις της ψυχικής ανάπτυξης του ανθρώπου"*, σελ. 27-47.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Halina Grzymala-Moszczyńska (Ph.D., Καθηγήτρια της Ψυχολογίας της Θρησκείας στο Τμήμα Θρησκευολογίας του Πανεπιστημίου των Γιαγκελλόνων της Κρακοβίας της Πολωνίας): *"Children's spirituality: Approach from the point of view of cultural psychology of religion"*, σελ. 51-57.

Ηλίας Κουρκούτας (Επίκουρος Καθηγητής Ψυχολογίας, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *"Η δυναμική της ηθικής ανάπτυξης και η σχέση της με την συνολική ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού"*, σελ. 58-73.

Ηλίας Κουρκούτας (Επίκουρος Καθηγητής Ψυχολογίας, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης): *"Ψυχοπαιδαγωγικές και τραυματικές εμπειρίες στην παιδική ηλικία και η σχέση τους με την ανάπτυξη της ηθικής συνείδησης σε 'κανονικά' παιδιά και παιδιά με σύνδρομο Down"*, σελ. 74-93.

Γεώργιος Μανωλίτσης (Λέκτορας Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Η απείθεια των παιδιών της προσχολικής ηλικίας και οι συνέπειές της στις διαπροσωπικές τους σχέσεις"*, σελ. 94-108.

Adam Niemczyński (Καθηγητής Αναπτυξιακής και Παιδαγωγικής Ψυχολογίας στο Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου των Γιαγκελλόνων της Κρακοβίας της Πολωνίας): *"Teachers facing pupils' participation"*, σελ. 109-115.

Μάριος Πουρκός (Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Εμπειρία και ηθικές φωνές: Ο ρόλος του πλαισίου και της γλώσσας στην ηθική αγωγή και ανάπτυξη των παιδιών"*, σελ. 116-138.

Μάριος Πουρκός (Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Προσεγγίσεις της αφήγησης και ο ρόλος της στην ηθική αγωγή και ανάπτυξη Προς μια οικο-σωματικο-βιοματική προσέγγιση και μια βιοματική, ευρετική και επικοινωνιακή ψυχοπαιδαγωγική"*, σελ. 139-154.

Μάριος Πουρκός (Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Για ποια ηθική αγωγή και ανάπτυξη των παιδιών στην εποχή της πληροφορίας και της παγκοσμιοποιημένης αγοράς των ΗΠΑ μιλάμε; Τι μπορούμε να μάθουμε από την τραγωδία του Columbine; Μια οικο-σωματικο-βιοματική προσέγγιση"*, σελ. 172-193.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Δημήτρης Αντωνάκης (Διδάσκων με το Π.Δ. 407/80 στο Π.Τ.Π.Ε. και στα Διδακταλεία Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Η δια της μουσικής ηθική αγωγή των παιδιών στην Αρχαία Ελλάδα"*, σελ. 197-205.

Κωνσταντία Βαϊρινού (Νηπιαγωγός, Κάτοχος Μ.Π.Σ. Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας (Α.Π.Θ.)) - **Σταύρος Καμαρούδης** (Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας (Α.Π.Θ.)): *"Η ηθική και θρησκευτική αγωγή στο νηπιαγωγείο: Από την 'ηθικήν και θρησκευτικήν μόρφωσιν των παιδων' στα Θρησκευτικά της διαθεματικής προσέγγισης"*, σελ. 206-219.

Μαρία Καραβιτάκη - Μιχαήλ Λαγουδάκης (Νηπιαγωγοί): *"Στάσεις και απόψεις των νηπιαγωγών του Νομού Χανίων για την ηθική και θρησκευτική ανάπτυξη και αγωγή των νηπίων μέσω του ισχύοντος αναλυτικού προγράμματος προσχολικής ηλικίας"*, σελ. 220-238.

Αλέξανδρος Κόρφας (Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Η διδακτική των θρησκευτικών στο νηπιαγωγείο"*, σελ. 239-250.

Πρωτ. **Κωνσταντίνος Κωστάκης** (Ιερέας, Διδάσκων με το Π.Δ. 407/80 στο Π.Τ.Δ.Ε. Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης): *"Ηθικά και θρησκευτικά θέματα από το 'Περί παιδων αγωγής'. Ερμηνεία ενός ανέκδοτου κώδικα"*, σελ. 251-262.

Ηλίας Μετοχιανάκης (Αναπληρωτής Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Χριστιανική και ηθική ζωή του παιδιού (ηλικίας 11 και 12 ετών)"*, σελ. 263-285.

Νικόλαος Ρέλλος (Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου): *"Ηθική αγωγή - Μεταβίβαση αξιών μέσω του σχολείου"*, σελ. 286-304.

Σπύρος Πανταζής (Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) - **Μαρία Σακελλαρίου** (Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων): *"Θρησκευτική αγωγή στην προσχολική ηλικία"*, σελ. 305-313.

Ε. Σεργέτη (Σύμβουλος Νηπιαγωγών) - **Μ. Παπαστεφανάκη** - **Κ. Παρρή** - **Θ. Κρασανάκη** - **Ι. Λιονή** - **Α. Φανουργιάκη** (Νηπιαγωγοί): *"Τα γενέθλια του Χριστού': Μια πρόταση εορτασμού των 'Γενεθλίων' του Χριστού από τα παιδιά του νηπιαγωγείου στο πλαίσιο ενός σχεδίου εργασίας"*, σελ. 314-322.

Κυριάκος Σταυριανός (Λέκτορας Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης) - **Νικόλαος Ζαράνης** (Λέκτορας Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης) - **Κωνσταντίνος Νύκταρης** (Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών - Αγιογράφος, Μέλος Ε.Τ.Ε.Π. του Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Η διδασκαλία της παραβολής του ασώτου με τη βοήθεια υπολογιστή"*, σελ. 323-331.

Σαράντης Χέλμης (Μ. Ed. Υποψήφιος Διδάκτορας Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών) - **Ηλίας Ματσαγγούρας** (Αναπληρωτής Καθηγητής Διδακτικής, Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών): *"Ηθική αγωγή: Αναζητώντας τη σύγκλιση της αγωγής χαρακτήρα, της γνωστικο-συναισθηματικής και της νευροφυσιολογικής κατεύθυνσης"*, σελ. 332-356.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ': ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κατερίνα Γεωργοπούλου (Νηπιαγωγός) - **Μάριος Πουρκός** (Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Οι αξίες και τα πρότυπα συμπεριφοράς των εφήβων στο σύγχρονο εφηβικό μυθιστόρημα στην Ελλάδα"*, σελ. 359-381.

Νικολέττα Γκλιάου-Χριστοδούλου (Πάρεδρος Προσχολικής Αγωγής Παιδαγωγικού Ινστιτούτου): *"Παιδική λογοτεχνία: Χώρος εφαρμογής της εκπαίδευσης για την ηθική διαπαιδαγώγηση του μικρού παιδιού"*, σελ. 382-389.

Μαρία Καραϊσκού (Φιλολόγος, διδάσκουσα με το Π.Δ. 407/80 στο Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"'Αποτυπώσεις' του παιδικού ψυχισμού στη νεοελληνική λογοτεχνία: Α. Παπαδιαμάντη, 'Παιδική Πασχαλιά' (1891), Ε. Ροΐδη, 'Επιστολή εις την Παναγίαν' (1897)"*, σελ. 390-403.

Βενετία Μπαλτά (Πειραματικό Γυμνάσιο Βαρβακείου Σχολής): *"Ηθικές αξίες στο λογοτεχνικό έργο για παιδιά της Άλκης Ζέη"*, σελ. 404-413.

Βασίλειος Οικονομίδης: *"Η χριστιανική θρησκεία στο 'Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων για το νηπιαγωγείο'"*, σελ. 414-437.

Ειρήνη Σιβροπούλου (Λέκτορας Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας, Α.Π.Θ.): *"Ηθικοκοινωνικές και θρησκευτικές αξίες στις εικονογραφημένες μικρές ιστορίες του 2002"*, σελ. 438-450.

Χριστίνα Σιδηροπούλου (δρ. Πανεπιστημίου Ανθρωπιστικών Επιστημών Marc Bloch Στρασβούργου): *"Εξελίξεις και αλλαγές σε θέματα θρησκευτικής αγωγής στην ελληνική ποίηση (1945-1985) για παιδιά"*, σελ. 451-462.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ': ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Κωνσταντίνα Κουτρούμπα (Λέκτορας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας): *"Η συμβολή της Οικιακής Οικονομίας στην ηθική ανάπτυξη και αγωγή του παιδιού: Το παράδειγμα της οικογένειας"*, σελ. 465-474.

Βασιλική Μητροπούλου (Εργαστήριο Παιδαγωγικής, Τμήμα Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης): *"Αρνητικές επιδράσεις του διαδικτύου στην εθνική και θρησκευτική ανάπτυξη των παιδιών"*, σελ. 475-483.

Νίκη Παπαγεωργίου (Λέκτορας Τομέα Ηθικής και Κοινωνιολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης): *"Ηθική και αξίες σ' ένα ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο"*, σελ. 484-491.

Μαρία Πλατσίδου (Επικύρη Καθηγήτρια, Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) - **Μαρία Κωνσταντινίδου**, **Μηλαζήμ Τζεμαλή**, **Αϊτήν Μποστάντζη**, **Παρασκευή Χαλβατζή** (Νηπιαγωγοί): *"Τα πρότυπα ρόλου χριστιανών και μουσουλμάνων φοιτητών και η επίδρασή τους στη διαμόρφωση ηθικών αξιών και προσωπικών χαρακτηριστικών"*, σελ. 492-504.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Pierre Maraval (Καθηγητής Ιστορίας & Πατρολογίας, Paris IV - Sorbonne): *"Les petits enfants dans l' evangile de Matthieu: Interpretation patristique"*, σελ. 507-514.

Αμαλία Γεναράκη (Ε.Ε.ΔΙ.Π. Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Τόπος και ουσία στη λατρευτική αγωγή των παιδιών"*, σελ. 515-532.

Αρχιμανδρίτης **Μακάριος Γρινιεύζακης** (M.Sc., Th.M., LAM, Ph.D., ειδικευμένος σε θέματα Βιοηθικής, μέλος της Συνοδικής Επιτροπής της Εκκλησίας Κρήτης επί Θεμάτων Βιοηθικής): *"Η συναίνεση των ανηλίκων για την τέλεση ιατρικών πράξεων"*, σελ. 533-539.

Γιάννης Κανιολάκης (Θεολόγος καθηγητής, Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης): *"Η κατηχητική μυσταγωγική πράξη ως τρόπος της ηθικοθρησκευτικής αγωγής και ωρίμανσης του ανθρώπου"*, σελ. 540-552.

Κωνσταντίνος Λάμπρου (Δρ. Θεολογίας, Θεολόγος καθηγητής): *"Ο ρόλος του πατέρα στη θρησκευτική αγωγή του παιδιού"*, σελ. 553-558.

Απόστολος Μπουρνέλης (Δρ. Θεολογίας, Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης): *"Μέσα και παράγοντες ανάπτυξης της ηθικότητας και της θρησκευτικότητας των παιδιών κατά τον Ιερόν Χρυσόστομον"*, σελ. 559-575.

Μαρία Νύχτη (Θεολόγος): *"Χριστιανική προσέγγιση της ηθικής και της θρησκευτικής αγωγής"*, σελ. 576-583.

Γιάννης Τζαβάρας (Καθηγητής Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης): *"Η αγωνία ως μέσο ηθικο-θρησκευτικής διαπαιδαγώγησης κατά τον Κίρκεγκωρ"*, σελ. 584-588.